

Лобиз Саг

БРОЈ
13Главни и одговорни уредник
ДУШАН ЧАМПРАГ

Нови Сад, 19 март 1939

За власника и издавача одговара
ДУШАН ЧАМПРАГГОДИНА
XVI

Од недеље до недеље кроз варош Нови Сад

× Претседник општине г. Коста Миросављевић, који је неколико дана боловао, вратио се на своју дужност. Идуће недеље одржаће се редовна седница Градског већа.

× Г. др. Игњат Павлас изабран је за претседника Одбора за подизање споменика Витешком Краљу Александру Првом у Новом Саду.

× Г. Трива Милитар, претседник новосадске секције Југословенског новинарског удружења, упутио је, у име своје и својих колега, министру социјалне политике телеграм захвалности, у вези са доношењем нове одредбе, којом се осигурава новинарима пензија.

× Одлуком министра пољопривреде г. Бешлића, државна свилара у нашем граду претвара се у акционарско друштво.

× Указом Краљевских Намесника, на предлог Министра унутрашњих послова од 10 марта о. г., г. Живота Симић, бивши управник полиције у Новом Саду премештен је за инспектора IV групе I степена у Управу града Београда.

× Свој дом изградиле у Новом Саду Савез ловачких удружења за Дунавску бановину. Пројекти гг. Лазе Дунђерског, Ивана Гривичевића и Коломана Хофмана, израђени за нову зграду, награђени су.

× Добротворна задруга Српкиња Новосадкиња приређује данас у недељу, 19 марта о. г. у 4 часа по подне у великој дворани хотела „Слободе“ чајанку са игравком, уметничким програмом и ревијом пролетње моде. Улазница са чајем и колачем 15 динара.

× Новосадски књижевници ће ускоро покренути свој литерарни часопис, на коме ће сарађивати и најугледнији београдски и загребачки књижевници.

× За претседника Радне секције овлашћених инжењера за архитектуру изабран је недавно наш угледни суграђанин г. Лаза Дунђерски.

× Берза рада у Новом Саду издала је у току 1938 године на име помоћи незапосленим радницима више од 2 и по милиона динара. За то време тражило је код берзе посла 70.000 радника, мушких и женских.

× Успело туристичко предавање са товфилмом одржао је на Народном универзитету Матице напредних жена, г. Јосип Срећко Врињанин, директор Путника са Сушака.

× Велики немачки културни дав, одржаће се у Новом Саду 26 марта у великој дворани „Хабага“, који приређује швапско-немачки културни савез.

О НОВИМ ГРАДСКИМ СТАТУТИМА...

О новим Градским статутима наша локална штампа доноси скроз погрешна обавештења, не зна се из кога извора, и тиме изазива велику пометњу не само код самих општинских чиновника, него и код самог грађанства, које води бригу о градским чиновницима и службеницима.

Да би нашу јавност о правом стању ствари обавестили, објавићемо путем листа „Нови Сад“ неколико чланака о Градским статутима и покушати да на овај начин дадемо праву слику о статутима и искристалишемо путем јавности шта је у статутима добро, а шта није.

И ако је правилно функционисање службеничког апарата Градског поглаварства најважнија основа за напредак општине на свима пољима комуналне делатности, ипак врло ретко читаво по локалним листовима мишљења наших јавних радника о томе, како би требало решити организацију и службеничко питање општине.

Овај немар наше јавности никако се не може тумачити тиме, да се ово сматра питањем мање важности. Напротив, сви смо ми свесни тога, да решавање важних комуналних проблема зависи исто толико од службеничког апарата општине, колико од претседника општине и градског већа. Немар јавности према овом важном питању, по нашем мишљењу, може се тумачити само тиме, што је ово један врло компликован проблем, те се његовом расправљању може приступити тек након темељних студија.

Ми ћемо покушати да у најкраћим цртама, изнесемо организацију општине у прошлости и садашњости.

После ослобођења важно је у новосадској општини стари мађарски статут, како организациони, тако и службенички. Организациони статут одговарао је потпуно тада важећем XXI законском чланку из 1886 године. Овај статут у суштини одржан је све до ступања на снагу Закона о градским општинама, само је према развоју града допуњаван.

Стари мађарски статут о градским службеницима почивао је на систему т. зв. „платежних разреда“. Сваки градски чиновник, према положају на којем се налазио, уврштен је био у један „платежни разред“ и могао је само у оквиру тога разреда, по степенима, напредовати.

Када је 1923 године донет Закон за све државне службенике, настала је потреба, да се и статут о градским службеницима њему саобрази. То је учињено у свима војвођанским градовима, те и у Новом Саду 1926 године.

Овај статут преузео је из Чиновничког закона систем припадности, дакле основну и положајну плату итд. Све што

је статут преузео из закона било је добро, логично и одговарало је тадашњим потребама. Но, по природи саме ствари, статут је морао решити и таква, чисто локална питања, за које није налазио основа у закону. Приликом решавања ових питања статут није удовољило захтевима логичности и прецизности. Више битних питања статут је решио не само површно него и контрадикторно. Споменуемо само толико, да је хаос, који је статут из 1926 године направио у званичном питању са статутом из 1927 године, а због рђаво решеног питања скупаринског додатка био толики, да је општина на основу пресуде Државног савета морала исплатити својим службеницима око 4.000.000 динара.

Пошто су оба ова питања већ неактуелна, то се нећемо у њихово разлагање упуштати. Споменуемо само толико, да је хаос, који је статут из 1926 године направио у званичном питању са статутом из 1927 године, а због рђаво решеног питања скупаринског додатка био толики, да је општина на основу пресуде Државног савета морала исплатити својим службеницима око 4.000.000 динара.

Већ давно се у општини увидело, да је статут о градским службеницима рђав, те се одмах после ступања на снагу новог чиновничког закона, из 1931 године, приступило изради новог службеничког статута. Нацрт статута састављен је већ 1932 године и достављен Краљевској банској управи на одобрење. Пошто је Банска управа ставила више примедба на овај статут, а у првом реду што је овај статут доносио повишење личних издатака са око 400.000 динара годишње, статут је повучен и стављен у архиву. По нашем мишљењу велика је штета што овај статут није ступио на снагу, јер тада би се, у много мирнијој атмосфери, могао извршити прелаз са система по закону о чиновницима из 1923 године на систем по закону из 1931 године.

Статут није ступио на снагу, а ствари су се све више компликовале. Дошла је економска криза, а са њом и снижавања скупаринског додатка јавних службеника. Ова свижавања спроводила је и новосадска општина, што је изазвало незадовољство градских службеника. Последица незадовољства је био

Од недеље до недеље кроз Дунавску бановину

× У Сомбору је основан Српски културни клуб. За претседника новог клуба изабран је г. др. Јован Јагедић.

× У Суботици је ових дана отворен Дом Берзе рада са радничким хотелом, купатилом и радничким азилом.

× Међу акутним заразним болестима у Дунавској бановини, прошле године се најчешће јављала дифтерија. Највише су од те болести страдала деца.

× Петровградски здравствени отсек утврдио је, да је вода у реци Бегеју заражена бацилима тифуса. Строго је забрањено пиће те воде.

× У Бачкој Паланци је недавно основан „Клуб нежења“, чији чланови су положили завет да се никада у животу неће женити.

× Петровградске истражне власти су утврдиле да је опасна и злогласна разбојничка дружина из Хетина имала, преко двадесет чланова. Сви су ухапшени и спроведени у затвор Окружног суда у Петровграду.

× Електромонтерски радник Иван Жуљевић из Сомбора пао је стрмоглавце са високе зграде, радећи на електричној мрежи. После два часа је умро у болници.

× Жена угледног млињара Николе Пилера из Бачког Брестовца, Катарина извршила је самоубиство вешањем на тавану. Пошто није оставила никакво опроштајно писмо, власти су повеле истрагу.

× Кондуктер путничког воза Радавој Суботички испао је за време вожње из воза, који саобраћа на прузи Суботица—Сента и на месту остао мртав.

× Александар Павлаћев, стари познаник старобечејске полиције, украо је од једног гостионичара чакшире, па отишао у другу гостионицу, где је покушао да их прода. Брани се да је хтео да лумпује, јер је био јако жедао.

× Паликућу, војног бегунца Јаноша Адама ухапсила је жандармерија у Сенти, јер је утврђено да је извршио злонамерну паљевину у кућама двају имућних севћанских поседника.

× Потпуно су испразнили кућу поседника Марка Пољакчића из Ђурђина дрски разбојници. Они су однели све покретне из куће и дворашта, кад никога није било у кући.

× Пештански брани воз прегазно је ложаца Пају Чулина, оца троје деце. Утврђено је да за овај случај никога не терети кривица.

низ спорова између општине и њених службеника. Ове спорове је општина, благодарећи напред споменутој нелогичности и непрецизности статута, редом изгубила. Општина је, дакле морала да исплати својим службеницима око 4.000.000 динара, од које своте ће се последња рата тек са буџетом за 1939/40 годину исплатити.

Поред тешкоћа које је стварао статут из 1926 године сам по себи, доношење новог статута постало је неминовно после ступања на снагу Закона о градским општинама. Овај закон донео је потпуно нов систем градске управе, те је ваљало организациони статут прилагодити одредбама закона, а новом организационом статуту, прилагодити статут о градским службеницима.

Закон о градским општинама ступио је на снагу 23 септембра 1934 године, но изради нових статута није се могло одмах приступити, јер је закон ово право резервисао за изабрано градско веће. Међутим, финансијски закон за 1936/37 годину укинуо је ово ограничење Закона о градским општинама и овластио је и именована градска већа да могу доносити статуте.

Одмах после ступања на снагу поменутог финансијског закона у општини је почето проучавање питања нових статута. Овај рад је, на кратко време, ометен променом председника општине, јер је баш у то време смењен са председничког положаја, др. Борота, а постављен др. Бранко Илић. Међутим и нови председник и ново градско веће увиђали су неопходност доношења нових статута, те је убрзо одређена једна комисија од три лица, да састави нацрт новог организационог и службеничког статута.

Нећемо се упуштати у излагање разних перипетија кроз које су нацрти статута прошли док су од нацрта статута постали статуту. То би нам одузело много простора. Кадаћемо само толико, да су статуту примљени, одобрени, проглашени и јануара о. г. су ступили на снагу. Сада се општина налази у прелазу са старих статута на нове статуте, што је већим делом већ извршено.

Ми ћемо укратко изложити стање створено новим статутима и изнећемо неке ствари, о којима би, по нашем мишљењу требало расправљати.

Нови статуту спровели су организацију предвиђену у З. Г. О., која се у суштини разликује од организације коју је одређивао до тада важећи XXI законски чланак из 1886 године.

Организација градског поглаварства по новим статутима почива на 4 одељења, Санитетској управи и одељку у Петроварадину.

Један од главних приговора новом статуту је то, што санитетска управа није организована као Социјално-здравствено одељење. По нашем мишљењу овај приговор је оправдан, но како смо извештени овај недостатак биће ускоро исправљен. У круговима градских чиновника много се приговара малом броју одељења. Као разлог за повећање малог броја одељења

не износе се толико стварне потребе службе, колико интеситети чиновника за бржа напредовања по положајима. Да ли су чиновнички разлози оправдани или не, илаће у своје време да оцени председник општине и градско веће.

Нови статуту предвидели су организацију чиновничке хијерархије овако: 4 начелника одељења, 6 саветника, 10 секретара, 11 пристава, и 3 приправника. Ово су чиновници са факултетском спремом, а има их укупно 34. Са потпуном средњошколском спремом предвиђено је 7 бележника, 7 подбележника, 7 официјала, и 3 приправника. Укупно дакле 24. Са малом матуром предвиђено је 14 писара I класе, 14 писара друге класе и 3 приправника. Укупно дакле 31. Свега је предвиђено дакле 89 чиновника и чиновничких приправника. Сем тога је предвиђено 40 званичника и 94 служитеља, док број дневничара није фиксиран. Нови статуту су дакле системизовали укупно 223 службеничка места, која су сва скопчана са правом на пензију. У овом броју не налазе се службеници градске штедионице, градске творнице плина и градског аутобуског предузећа.

Пре свега поставља се питање, да ли је овај број велик или мален. Ово би се најлакше могло установити на тај начин, ако се број службеника новосадске општине упореди са бројем становника, те се ова сразмера погледа код других југословенских градова. Но жалост немамо поуздане статистике о сразмеру градских службеника и становништва код појединих градова. Истана, Министарство финансија изнело је пре неколико година, у овом погледу неке податке, по којима би Нови Сад доста повољно стајао. Но пошто је Нови Сад међувремено знатно повисио број својих службеника ова сразмера се покварила. Сем тога, не знамо ни то, да ли је Министарство код осталих градова унело у број службеника оне, који се налазе на раду код општинских подuzeћа, електричне централе, плинаре, штедионице и т. д., који службеници код новосадске општине нису узети у обзир. У колико би се у будућности код општине расправљало о повишењу броја службеника, неопходно је, да се ствар и са овог гледишта расветли.

Градски службеници, као што смо то напред изнели, налазе, да је број виших положаја мален, јер не пружа могућности за брже напредовање службеника. Ово је једно питање са којим се треба забавити.

Нико не може оспорити, да су нови статуту донели знатне могућности напредовања за све градске чиновнике, које по старом статуту нису имали. По старом статуту могло је свега 7 чиновника напредовати до IV/2 групе закључно. Остали чиновници, са факултетском спремом, могли су напредовати до V. групе закључно. По новом статуту 5 чиновника могу напредовати III/2 групе закључно, даљих 5 чиновника до IV/1 групе закључно, даљих 10 до IV/2 групе закључно, а 11 до V гру-

пе. По новом статуту дакле, 20 чиновника може напредовати онако (више) како је по старом статуту могло само њих 7 напредовати! Исти је случај и са чиновницима са потпуном средњошколском спремом, од којих је по старом статуту само неколицина могла напредовати до четврте групе закључно, а остали до VII групе. По новом статуту пак може њих седам напредовати у V групу, 7 у VI групу, а 7 у VII групу. Дакле очигледно је, да и ови чиновници могу боље напредовати по новом него по старом статуту. Тако је исто и код чиновника са непотпуном средњом школом.

Мада нови статуту пружају знатно више могућности за напредовање, ипак један део чиновника налази да је то мало. Наравно сваки чиновник тражи да се повећа она категорија у коју он жели да уђе. Тако аспиранти на начелнички положај желе да се повећа број начелника, а аспиранти на саветнички положај желе да се повећа број саветника и т. д.

При оцењивању захтева за повећање броја градских службеника долази у обзир у првом реду интерес службе, затим фискални интереси општине, а тек у трећем реду захтеви чиновника.

По нашем мишљењу интерес службе не тражи неопходно било повећавање броја чиновника, било знатнија регруписавања. Једини извезетак би, по нашем мишљењу, чинило формирање Социјално-здравственог одељења, на место Санитетске управе. Тиме се број чиновника не би повећао, само би од једног саветника постао начелник, од једног секретара саветник и т. д.

По новим статутима градски службеници изједначени су потпуно са државним, како у погледу припадности, тако и у могућности напредовања. Ако би се изменом статута хтело градским службеницима дати више припадности, то би с једне стране повећало своту личних издатака, а с друге стране наишло б' се и на законску препреку. Наиме § 100 ЗГО одређује, да статуту не могу предвидети плате и положајне додатке за градске службенике веће од оних, које уживају државни службеници истог положаја. Закон забрањује, дакле, само то, да плата и поло-

жајни додаток градских службеника буде већи, него државних службеника, но не забрањује да остале врсте припадности буду веће. Тако на пример могао би скупарински додаток бити већи, а могао би град дати својим службеницима у такве врсте припадности које немају државни. Са новим статуту новосадска општина је и покушала да учини нешто у томе погледу, те је предвидела била станарину. Но пошто државни службеници немају станарину, то Минист. финансија није хтело да ово одобри ни за градске службенике. Мада је статут станарину предвиђао само у факултативном облику, дакле да се може дати, а не да мора дати, ипак нису помогле никакве интервенције на безбројна мољакања, ово се морало брисати из статута. Министарство финансија је најодлучније стало на становиште, да се градским службеницима неможе дати ништа што немају државни службеници истог положаја. Ово становиште Министарства финансија је најбитнија околност при оцењивању питања ревизије статута, ма да се на то сада не обраћа никаква пажња.

Пошто се по нашем мишљењу, никада неће добити одобрење Министарства финансија, да се градским службеницима даду веће припадности од оних које имају државни истог положаја, то би им се могло само пружити боља могућност напредовања по положајима. Дакле место 4 начелника 6 место 6 саветника 8, и т. д. Могло би се место 40 званичника поставити 70, а место 94 служитеља 120. Ово би се све могло, а тиме би једном делу градских службеника било одмах поможено, а другом делу само у будућности, јер положај сам по себи не повлачи и повишење припадности, него само могућност напредовања. Наравно, пре него што би се, нешто учинило, треба установити, колико би градски буџет био тиме повећан. Ми, наиме, не верујемо, да би грађанство примило такво решење службеничког питања, које би повукло собом повишење стопи приреза 8—10%. Лични издаци општине износе данас 8.905.000 динара, док су у буџету за 1936/37 годину износили свега 7.650.000 динара.

Светосавско славље у Београду*)

Српски народ зна, уважава и делом потврђује и освештава да су у њега светосавско православно и српство двојство једнодушно и неразделиво. Ко у једно на друго дирне, копа његов очни вид, чупа живо срце из груди њихових.

По том својем ставу наш је српски народ кроз векове све своје силе залагао да поменуто двојство негује, чува и брани против сваке злураде најезде, јер је у њему налазио поуздану подлогу за свакидашњи свој опстанак сигурно јемство за своју бољу и срећвију будућност.

Ту је разлог да се и што се

*) Због необјашњиве алкавости неког поштањског службеника, овај заиста занимљив чланак објављујемо са приличним задоцњењем.

правник св. Саве посвуда где се српски осећа, мисли и дела славно и слава са пуно преданости, љубави и одушевљења према том организатору српске православне народне цркве, најзаслуживијем народном учитељу и просветитељу и духовном ујединитељу свеколиког српског нам народа...

Ту је разлог што и данас унакрст српства светосавског о правнику св. Саве из груди свију народних кћери и синова у којима су ум, срце и душа задојени светосавским православлем, нису заражени разорним ационалним и аморалним начелима монденске надрикултуре западњачке — одјекује сложено и предано:

Ускликнимо с' љубављу светитељу Сави,
Српске цркве врховној свештеничкој глави,
Тамо венци тамо слава, где је српски св. Сава
Појте њему Срби песму и утројте...

Сећам се као данас, а било је то одмах иза окупације српске Херцег-Босне од пештаванско-бечких крвопија, како је тамошњи наш српски род: мушко и женско, старо и младо, богату и сирак тужни, како су се они, насупрот противништву туђински наметљивости, сви од реда се такмачили, коће пре, јаче и видније да истакне и потврди своју жарку љубав и непоколебivu верност према св. Сави и оним аманетима које је он својим делима оставио свему нашем српству за углед и потстрек у чувању, нези, и одбрани и српства и православлa.

Уживајући и суделујући ми тада и потоа у тим верски и национално свестрано узоритим светосавским прославама бејасмо у дубини душе уверени да ће наша српска браћа у Херцег-Босни, као и цео наш српски род, преживети и издржати сва насиља туђинских силеција, остати у свему своји, и по оној српској „трпел-спасен“ дочекаати да у пуној српској народној слободи са истим маром и жаром продужи и даље достојно славити својега св. Саву. И та наша вера није нас омахнула, јер ослобођено и уједињено српство слави својега св. Саву посвуда онако како то њему у сваком обзиру потпуно подобајте...

Толико већма бејасмо посве неугодно и непријатно изненађени када о овогодишњем светосавском слављу у једној београдској српској женској гимназији доживесмо једну „тачку“ или „пијесу“ у којој је дебатирала једна ученица у „оделу“ и „пови“ једне — „балерине“!! Не знамо по чијој је иницијативи и по чијем благослову дошло до те „атракције“ и „сензације“.

Радо бих смо хтели чути шта је она „атракција“ у виду ове „балерине“ могла допринети ширењу, јачању и утврђивању ових идеала и подвига ради којих је Растко Немањин напустио владалачки двор својих родитеља, он сав живот свој заложио за православлe и српство и тиме постао наш свети Сава! И нека нам се докаже како се појава ове „балерине“ слаже са појавом и идеологијом зване српске косовске девојке, која треба да је узор младим српкињцама у питањима српског национализма и светосавског православлa! А треба ли да доказујемо колики привор са овим балеткињама посве неукусно одудара од слике оног уметника на којој св. Сава пред њиме сабрану српчад у народну одећу, а не у балеринској голотињи, поздравља очивски: „Придите сада, послушајте мене, страху Господњу научим вас“?!

Ако је она „балерина“ у славље светосавско доспела „благовољењем“ какве наставнице оне женске гимназије, онда је та „дама“ посве слабо прониквута значајем св. Саве

у нашој српској прошлости, нашој српској садашњини и за нашу српску будућност, и да је уопште промашила своју каријеру, јер би више приличила у каквом кору балерина него у српској женској гимназији! Јер ако игде, овда у српској женској гимназији, која треба да помогне спремати и будуће српске матере, од соја и кова, српске мајке Јевросиме, ту није све за свакога нити је сваки за све. А најмање се може и сме примити да се у те школе којом било приликом и на који било начин убацује семе, из којег ће да никне и да набуја коров свакојаки, па и онај анационалног, аморалног и анти-светосавског нудистичког монденства, у корист којег је ту скоро нека „дама“ посред једног београдског клуба хтела

„да бриљира“ са оним голуздравским Евнином „лајбхеном“, али је управа клуба ту „даму“ овако „во крајце“ избацила на улицу на велику тугу и жалост њених ктитора међу извесним београдским новинарским љубитељима сваковрсне голотиње.

Управа дотичног клуба задужила је тим својим актом цео монденством неокужени Београд и нека јој је хвала на том њеном делу којим је заштитила образ тог истог српсконационалног и светосавског правог Београда и својега клуба...

А школске управе и надзорне власти нека припазе да у будуће дотична женска гимназија и светосавско славље остану поштеђена сличних — балеринских „атракција“.

Београд, на св. Саву 1939.
Б. Ђ. Ст.

Новосадски новинари приређују лутрију за подизање свога дома

За наше неуморне и свезнајуће новинаре, који врше заиста тешку дужност, настали су одједном пријатнији дани. За њих се јављају веома повољне перспективе. Поред тога што им је у пуној мери пружена гаранција да ће имати, као и сви државни и приватни чиновници пензију и осигурану старост, недавно је новосадској секцији Југословенског новинарског удружења министар пољопривреде г. Никола Бешлић одобрио да пусти у продају известан број лозова. Ова лутрија се приређује у корист подизања новинарског дома у Новом Саду, чиме ће се опет олакшати материјални положај наших представника штампе и олакшаће им се, да обезбеде своју старост, кад већ не буду способни за рад или обале.

Београдски новинари су већ пре неколико година саградили

Главни згодитак је луксузни аутомобил. Цео приход од лутрије ће се употребити у помеву сврху.

Поред аутомобила, биће и других лепих награда: комплетна спаваћа соба, мотоцикли, скупоцени радио апарати, као и равна друга скупоцена роба у укупној вредности од 125.000 динара. Један лоз ће коштати 20 динара. Биће свега хиљаду згодитака, а лозови ће се продавати само у ограниченом броју. Извлачење добитака ће се објавити 18 јуна 1939.

Уверени смо да ће наша публика, не само Новосађани, него и остали Војвођани, свесрдво пригрлити ову акцију наших новинара, који раде за нас све и штите интересе свију нас, жртвујући своје живце, здравље и приватан живот, да живот нас свију буде бољи, да будемо о свему на време оба-

Г. др. Влалукин враћен на своју стару дужност

„Нови Сад“ је, у своје време опширније писло о случају управника новосадске клинице г. др. Ђорђу Влалукину. На темељу неких потпуно неоснованих тужби и подлих интрига, против г. др. Влалукина био је поведен дисциплински поступак. Већ првом дисциплинском истрагом, на сасвим несумњив начин, је утврђено да је г. др. Влалукин увек био у сваком погледу исправан, ревносан управник тог важног градског предузећа и да је водио свесрдно бригу о интересима свију Новосађана, као и општине. То је већ била сатисфакција за овог заслужног нашег ветеринарског стручњака, који је на клиници направио реда у толикој мери, да она данас савршено одговара својој важној сврси.

Али ових дана, дата је г. др. Ђорђу Влалукину потпуна сатисфакција за подмуклу кампању, која је у оно време тако депласирано и безочно вођена против њега. Виши дисциплински суд претресао је недавно тужбу против г. др. Влалукина, па је осважио одлуку првостепенога дисциплинског суда и тако је г. др. Влалукин ослобођен од сваке дисциплинске одговорности.

Г. др. Влалукин се већ вратио на своју ранију дужност, где ће му се пружити поново прилика, да покаже све своје велике способности у раду на унапређењу не само градске клинице, него и самог ветеринарства, које давас, у покрајини са много стокe, каква је Војводина, игра необичну важну улогу.

КЊИЖЕВНОСТ

Весник дрштва Фрушка Гора

Изашао је из штампе трећи, мартовски број Весника друштва „Фрушка Гора“ од о. г. са следећим садржајем: Мартовско писмо; Шар-планина симфонија сунца и свега; Замски спортови и зимска туристика; Заштита природе; Балканска туристичка аванта; Нови Сад и туризам; Министар финансија за унапређење туризма; Пропагандно предавање о Горњем Јадраву и Горском Котару; С ове стране рудничких планина; Фото-изложба у Београду; Друштвена путовања и излети (у Италију, у Праг и у Грчку); Њујоршка изложба (Југославија на Њујоршкој изложби; Дефинитивне цене возње у Њујорк; Свет од сутра); Железничке властице; Туристичка литература; Равне вести.

Моле се претплатници и чланови друштва да благовремено пријаве промену своје адресе на уредништво Весника, Н Сад, Кр. Александра 21, како би им се лист могао уредно слати. Угледан примерак на захтев шаље се бесплатно. Поједини број Весника стаје 1.50 динар, па је Весник наш најјефтинији лист ове врсте. Чланови друштва „Фрушка Гора“ добијају Весник бесплатно.

свој велики и импозантан дом у Франкопановој улици. Та палата доноси лепе приходе и они ће допринети јачању пензионог фонда за новинаре. Сад је дошао ред и на Нови Сад да добије свој новинарски дом.

У том правцу се и до сада много радило. Приређивањем лутрије, новосадски новинари ће омогућити убрзано остварење плана, о изградњи свога дома. Лутрија неће пружати добитке у новцу, већ у ствари-ма и роби у већој вредности.

вештени и да се неправде које нам се чине са разних страна испразне. Ову акцију треба помоћи, тим пре што лозови нису скупи, а не служе некој спекулативној сврси, већ за циљ од кога зависи егзистенција и будућност новинара.

Највише заслуга за приређивање ове лутрије у корист новосадских новинара, има агилни председник новосадске секције Југословенског новинарског удружења, господин Трива Милатар.

Моћ штампе...

Моћ штампе је неоспорна. Штампа ствара идеје и захвата све области живота: религију, философију, историју, природне науке, политику и социални поредак. Штампа ствара законе. Она својим утицајем дејствује на избор законодаваца, припрема мере, влада јавним мњењем чији су робови многи политичари. Она заснива или подрива добар глас политичара, ласкањем или лажи. Она господари унутрашњом политиком тиме што нешто треба прећутати и што објављује само пријатне ствари. Она господари међународном политиком, служећи за новац трајним интересима финансијских и привредних сила.

Може се рећи да је штампа школа за одрасле. Сваки читалац је њак који без роптања прима идеје и сугестије свога листа. Читалац мисли да је слободан да прими или да одбаци оно што му пружају новине, али уствари неприметно постаје веран одјек свог тајног учитеља. Ако је истина да идеје покрећу свет, истина је и то да оне потичу из новина.

Опет једно ново удружење

У Новом Саду учестало оснивање локалпатриотских удружења

Пре извесног времена, „Нови Сад“ је писао о томе, да су наши симпатични суграђани, Србобранци, који живе у нашем граду, основали своје удружење. Србобранци има у нашој вароши у приличном броју и они уживају симпатије пувокрвних Новосађана, јер су махом ведри, доброћудни људи, имајући много смисла за право другарство.

Сада чујемо, да су и новосадски Црногорци одлучили да оснују своје удружење. И њих има прилично у Новом Саду. Неки од Црногораца заузимају угледне положаје, и иначе се истичу и у јавном животу као, вредни, честити и способни радници. Новосадски Црногорци су у своја правила унели и један члан, по коме припадник удружења може бити и сваки други Југословен, и ако није родом и пореклом из Црне Горе, јер сваки Југословенски брат је радо виђен и добро дошао, ако се упише у удружење синова из крше Црне Горе, која је за српски народ дала много, а која је показала да су Црногорци јунаци, какве ретко који народ има.

Према томе, ово наше ново удружење неће имати изрично локал-патриотско обележје. Уосталом, није то ружно да се таква удружења и у будуће оснивају. Нови Сад је, да кажемо, постао права „Југословенска вавилонска кула“, па нека се људи слободно опредељују према свом локалном, покрајинском обележју. То југословенској идеји и идеји наше народне и државне заједнице неће нанети никаквог штета.

Нашим црногорским суграђанима желимо много лепих успеха у свом будућем раду. Помоз Бог, јунаци!

Наш новосадски парк обогатиће се једном заиста лепом новином

Старији Новосађани се сећају сигурно, како је бујан, шаролик и весео живот текао пре рата у нашој чувеној „променада“, поред зграде Окружног суда, у близини Дунавске обале. Тај парк је тада изгледао некако већи, лепши, живљи интересантнији. Истина, постојало је оно језеро у једном делу променаде, које за време летњих жега баш није ширило пријатне мирисе, али а то је пружало извесну лепоту и драж парку. Узгредом се фанатични спортисти обично користили тим језером кад се заледило, па су се ту клизали.

Данас наш парк изгледа као да је изумро. Број његових посетилаца је све мањи. Он више служи као пролаз за оне наше суграђане, који журе у пристаниште или имају посла у зградама, које се налазе на дунавској обали иза парка.

Како сад сазнајемо, овог пролећа ће се на најлепшем месту у парку, преко од Окружног суда, подићи лепа и велика рондела, на којој ће војна музика, као и остали оркестри наших разних друштава, приређивати чешке

јавне концерте. Ту новину ће наши Новосађани, сасвим сигурно, одушевљено поздравити, а живот у парку ће поново оживети и одрасли и деца ће ту имати увек пријатну и лепу ронделу, а сем тога, пружаће им се прилика да дуже времена бораве на свежем ваздуху.

У вези с том новином, којој се сви ми искрено радујемо, треба да укажемо на једну аномалију. Нигде у свету нема парка, у коме не би постојао бар један јаван, хигијенски уређен клонет. Наш парк то, међутим, нема. Деца која долазе у парк и играју се, често морају да се задрже између жбунова и густих парка, да би обавили неизбежну физиолошку потребу. А одрасли опет морају да одлазе у варош због тога.

Сматрамо да би надлежни, кад су већ рескирали да потроше извесну суму за подизање музичке ронделе, рескирају још и извесну суму за изградњу једног модерног, хигијенски уређеног клонета у парку. То је првокласна хигијенска потреба. А крајње је време, да се тај давнашњи недостатак поправи.

Мисли о мудрости и глупости...

Десет мудраца могу много лакше да сачувају своје знање, него један глупак своје будалаштине.

Што не знаш тачно, о томе не знаш уопште ништа.

Има две врсте ћутљиваца: једни ћуте што су мудри, други што су глупи. Али и једни и други, мора се признати, разумни су и опрезни људи.

Неки људи важе као мудри и духовити људи само зато што имају добро памћење и служе се туђом мудрошћу и духовитошћу.

Са скинутом мишљу једног генија још дуго може да се одева просечни талент.

Кад се појави неки велики дух, то мораш приметити већ и по томе, што сви ситни духови одмах склапају заверу и праве сплетке против њега.

И глупост има своје добре стране: често поправља људе и од глупих ствара разумније.

Они који отворено признају да од мудрих купују мудрост и знање, већ су и сами мудри.

Мудром човеку је довољно да једном речју уразуми глупака, а глупак утроши хиљаду речи, а да га ни мудрац не може да разуме.

Без глупака био би за мудраце веома досадан и монотон живот.

ЗАЈАМ - ГОТОВ НОВАЦ

до 5.000 — дугорочно добију одмах сви државни, градски намештеници, пензионери, учители, официри, жељезничари, жандари, финанси и т. д. Упуте даје: Д. ЦВЕТНАР, Нови Сад, Гундулићева ул. 20. Унутрашњост марка.

Мушкарац и жена у афоризму

Жена више воли да оговара него да хвали, али и више воли да прашта, него да се свети.

Код жена срце је активније од разума. Код мушкараца је махом обрнуто.

Најтеже је мушкарцу да завири у женино срце. Али кад ипак завири, најчешће се разочара.

Љубав и мржња се слажу. Једна жена може да воли мушкараца и мрзи — ривалку.

За многе жене је морал само zgodна тема за оговарања пријатељице.

Многе жене се обмањују да их мушкарац, који их разуме, и воли. Од разумевања до љубави је још веома велики пут.

Жена која не воли децу, негира своје женско ја, негира живот.

* Не заборавите, да књижара „Славија“ има све савремене књиге. Нови Сад, Пашећева и Краља Петра I улици.

ШТА ПИШЕ ЧИТАЛАЦ?

За свакога иста мера!

Пише нам један претплатник из Јаше Томића (Дунавске) улице:

„Већ у више махова, пружала ми се прилика да будем очевидац једне очигледне неправде. Код нас се свет никако не може да навикне да људе и ствари мери истом, праведном, једнаком мером. И тако се чини неким људима неправда, коју не заслужују. А сувише ревносни органи који паде на поредак и ред по улицама, при томе доказују да немају нимало смисла за свој посао и не знају шта је то праведност и човечност.“

Један сиромашни чичица, који тешко тавори са животом, у Дунавској улици зарађује свој насушни хлеб на тај начин, што своја колица гура и преноси на њима, за неколико динара, разну робу трафикама, трговцима, кавезијама и приватним лицима. Он у том свом тешком послу свакодневно наилази на тешкоће и неводе.

Редар са ливње, који се прави важан више него што треба и сувише је ревносан у својој дужности, стално зауставља овог чичу и наређује му да се удаљи. Често га и записује, у намери да га полицијска власт повове на одговорност и казни што тобоже „омета улични саобраћај“.

А тај исти орган јавне безбедности ништа не предузима против сопственика аутомобила број 76, који свакодневно стоји на местима у истој улици, где аутомобили не смеју да паркирају по постојећим саобраћајним прописима. Редар никада не оломиње шофера, нити га записује ради пријаве!

Какав је то начин и поступак? Треба према сваком примењивати исту меру и исти поступак. А овог редара треба упозорити, да своју дужност врши праведније, уредније и да, по прописима, поступа према сваком грађанину подједнако!

Добро чишћено одело је трајно и елегантно

ЕТИЛЕН

Нови Сад, Бр. Петра II. 4
Чисти суво ваше одело

СРЕЂКЕ

ва вучење I класе 14 априла

купујмо или наручујмо поштом код главног овлашћеног продавца

Лајош Лустиг

Нови Сад, Краља Александра 13.

Нов план према досадашњем пружа још више могућности за zgodитке